

Mandat med innledningstekst for utvalg for høyere utdanning

Norge har en godt utbygd struktur av universiteter og høyskoler. Denne infrastrukturen gir studiesøkende i alle deler av landet tilgang til utdanning av høy kvalitet og skal sikre tilgang på velkvalifiserte arbeidstakere i næringsliv og offentlig virksomhet.

Siden høyskolereformen i 1994 har strukturen av institusjoner og studiesteder i hovedsak ligget fast. Private høyskoler har økt sin virksomhet og har fått sine rettigheter og plikter definert i lov om universiteter og høyskoler. Etter at det ble åpnet for endring av institusjonskategori gjennom akkreditering, skjer det en utvikling der flere høyskoler arbeider for å bli universiteter. Parallelt endres kravene til den høyere utdanningssektoren i takt med endringer i samfunnet, der økende internasjonalisering av så vel utdanning som arbeidsliv er et viktig aspekt.

Et aktivt samspill mellom universiteter og høyskoler og samfunnet omkring er viktig for innovasjon og næringsutvikling regionalt og på nasjonalt nivå. Gjennom sin samlede virksomhet står de høyere utdanningsinstitusjonene sentralt i landets økonomiske, sosiale og kulturelle utvikling og må også gi et tilbud som bidrar til å sikre innvandreres og funksjonshemmedes samfunnsdeltakelse. Universiteter og høyskoler er sentrale forskningsinstitusjoner med ansvar for å vedlikeholde og videreutvikle en nasjonal kunnskapsbase og sørge for at Norge deltar i den internasjonale kunnskapsutviklingen. Økt fokus på betydningen av forskning og nyskaping for landets konkurranseevne og for samfunnsutviklingen generelt har satt søkelyset på behovet for å styrke forskningen gjennom strategisk prioritering på alle nivåer.

Høyere utdanning skal utdanne kandidater til arbeids- og næringsliv, bidra til studentenes personlige utvikling og gi dem et godt utgangspunkt for å bli aktive borgere i et demokratisk samfunn. I framtida blir det en viktig utfordring å utdanne et tilstrekkelig antall kandidater med gode og relevante kvalifikasjoner til sentrale yrker innenfor velferdssamfunnet som medisin og helse, pleie og omsorg, barnehage og utdanning. Samtidig krever innovasjon og verdiskapning i næringslivet godt kvalifiserte kandidater på områder som naturvitenskap og teknologi, inkludert kandidater på doktorgradsnivå.

Det oppnevnes et utvalg for å vurdere den videre utviklingen av norsk høyere utdanning i lys av samfunnets behov. Utredningen skal ta utgangspunkt i universitetenes og høyskolenes samfunnsrolle. Soria Moria-erklæringens mål om å styrke det regionale universitets- og høyskolesystemet vil være en sentral premiss for arbeidet. Utvalgets mandat er å vurdere tiltak for å sikre at strukturen av universiteter og høyskoler

- bygger opp under lovens formål om høyere utdanning, forskning og faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid på høyt internasjonalt nivå
- sikrer samspill med lokalt og regionalt arbeids- og samfunnsliv, slik at institusjonene bidrar til bærekraftig økonomisk, sosial og kulturell utvikling
- gir landet en tilfredsstillende tilførsel av kvalifisert arbeidskraft både til privat og offentlig virksomhet
- gir god nasjonal dekning av utdanningstilbud for søkere med ulike ønsker og behov
- imøtekommer voksnes behov for etter- og videreutdanning på høyere nivå blant annet ved bruk av IKT-baserte studieopplegg og desentraliserte tilbud
- søker å bryte kjønnsdelingen i valg av studium og sikrer begge kjønn likeverdig plass på alle nivåer innen høyere utdanning og forskning
- sikrer en god regional balanse i studietilbud og kompetanse
- legger til rette for fortsatt økende internasjonalt samarbeid innenfor høyere utdanning og forskning

- legger til rette for faglig sterke, livskraftige institusjoner med evne til omstilling og fornyelse
- sikrer kvalitativt gode og robuste forskningsmiljøer
- sikrer en god utnyttelse av samfunnets samlede ressurser

Utredningen bør anlegge et tidsperspektiv på ti til tjue år.

Universiteter og høyskoler skal fortsatt ha høy grad av selvstyre. De offentlige universitetene og høyskolene skal fortsatt være statlige forvaltningsorganer. Utvalget bes vurderes om gjeldende kategorier, standarder og kriterier for institusjonsakkreditering er hensiktsmessige i forhold til de overordnede målene for utdannings- og forskningspolitikken.

Utvalget bes vurdere forslag til tiltak i lys av hva som er institusjonenes og sentrale myndigheters ansvar. Videre må forslagene vurderes i forhold til finansieringsordningen for universiteter og høyskoler.

Utvalget skal utrede og tallfeste de økonomiske og administrative konsekvensene av sine forslag. Minst ett av utvalgets forslag skal baseres på uendret ressursbruk i universitets- og høyskolesektoren. Utvalget skal avgi sin innstilling innen 31. desember 2007.